

**Vad vill vi vittna om i ord och handling:
Ett allomfattande vi – eller ännu ett ”vi och dom”**

av Margareta Melin

När detta Forum hade sin träff i Immanuelskyrkan i våras, var jag där. Jag hade fått programmet av en god vän och lockades av temat för dagen:

”Kyrkans öppna dörrar”.

På programbladet stod att läsa:

Kyrkor och församlingar har idag en gigantisk utmaning att överbrygga klyftan till de många andliga sökare som finns i Sverige idag. Sedan följde en rad HUR-frågor, t.ex.

Hur ska man kunna inbjuda på ett sätt som gör att människor vågar komma?

Hur ska man kunna främja människors känsla av tillhörighet och vilja till samhörighet med kyrka och församling?

Dagens talare var representanter för olika sökarvänliga gudstjänster.

Den inbjudan vi fått inför den här dagen ställer också ett antal HUR-frågor och konstaterar inledningsvis: *Det finns idag många olika sätt att uttrycka och förmedla ett kristet vittnesbörd. Men hur ska kyrkor och församlingar forma sitt vittnesbörd så att det blir verklighetsnära och trovärdigt?*

För mig är en aktuell fråga inte bara hur utan också vad.

Vad i Jesu liv och budskap har existentiell betydelse för dagens människor?

Vad är det som idag tynger och skrämmer oss, gör oss sjuka och olyckliga?

Vad är Jesu evangelium till vår tid?

Vad i hans budskap kan idag ge befrielse och läkedom, upprättelse och gemenskap?

När Jesus visade sig strömmade folk till helt spontant. Hur kom det sig? Det avgörande måste ha varit hans sätt att se på dem han mötte, att han tog dem på allvar, hade medkänsla och förståelse och mötte dem i deras bekymmer utan att döma och förakta. Jesus *såg* den han mötte, såg förbi yta och omständigheter, in till ett gudabarn.

Jesu kallar aldrig någon person för syndare. I hans omvärld, däremot, var synd och skuld ett huvudtema. Vissa människor stämplades som syndare och uteslöts ur den sociala gemenskapen. Det var just dessa människor som Jesus vände sig till och upprättade. Där andra såg syndare såg han något helt annat. Han såg sina systrar och bröder, Abrahams söner och döttrar – Guds barn, helt enkelt. I varje människa såg han ett syskon, ett älskat barn till sin och allas far.

Hur ska man kunna främja människors känsla av tillhörighet vilja till samhörighet med kyrka och församling? Det avgörande är hur vi som finns i kristna sammanhang *ser på* människor i vår närhet. Om vi ser med Jesu ögon – och ser det gudabarn som han ser. Om vi betraktar den som kommer till kyrkan som tillhörig, som en av oss. En av Guds älskade.

Överallt på jorden lever folk i konfliktfyllda spänningar mellan **”vi och dom”**. In i denna söndrade värld, full av fientlighet och hot, av rädsla och ojämlikhet, förkunnar Jesus ett **allomfattande vi**. Han förkunnar att vi alla har samma ursprung, samma himmelske far – och är föremål för samma omsorg, samma kärlek. Utmärkande för Jesus är, att han rör sig fritt över rådande gränser och ser ett syskon i varje människa, var han än möter henne.

När Jesus sitter vid en brunn i Sykar och samtalar med en samarisk kvinna, har han passerat två gränser: En man skulle inte tala med en kvinna, och en jude skulle inte umgås med samarier. Men Jesus gör både det ena och det andra, utan att skämmas.

Jesus blev kritiserad för sitt gränsöverskridande, framför allt för att umgås med syndare. Vissa personer blev alltså utpekade som syndare och dessa syndaböcker tog man avstånd ifrån, föraktade och fördömde. Men Jesus föraktar och fördömer ingen. Han gör tvärtom. Konsekvent tar han kontakt med just dem som andra utesluter och ser ner på.

Man skulle kunna tro att det o-intresse för gränser som Jesus visar skulle ha påverkat de kristna kyrkorna i deras syn på sig själva och sin uppgift. Men så är det inte. För alla kyrkor, för de stora världsvida kyrkorna likaväl som för små fria församlingar, är frågan om gränser en huvudfråga. Man har ägnat mycket uppmärksamhet åt att fastställa:

vilka personer som är innanför respektive utanför,
vad som krävs för att få höra till
och på vilka grunder man ska bli utesluten.

Man kan ju undra, utifrån de perspektiv vi har idag: Var det Jesu avsikt att införa en ny religion vid sidan av andra religioner? En religion som man dessutom ofta framhåller som den enda rätta, den enda möjliga vägen till försoning och gemenskap med Gud. ”Utanför kyrkan ingen frälsning”, har det sagts genom århundraden. Man har satt likhetstecken mellan kyrkan och Guds rike – och då ofta mellan en viss kyrka och Guds rike.

Jesus sa: *Jag har också andra får, som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de skall lyssna till min röst, och det skall bli en hjord och en herde. (JOH. 10)* Detta Jesus-ord är i mina öron en uppmuntran till alla som vill leva i dialog med människor från andra traditioner, från främmande kulturer och religioner.

Får behöver sina fållor. Man behöver välkända mönster och ansikten för att finna förankring och trygghet. Det är inte fel att det finns olika fållor. Felet är att betrakta den egna fållan som den enda rätta. Det är fel att förkunna att alla måste in i en viss fålla för att få kontakt med den gode herden. Och det är fel att sätta likhetstecken herdens röst och de ord som gäller för heliga i den egna traditionen. Man kan aldrig sätta likhetstecken mellan ord och röst.

Lärjungen Johannes sa en gång till Jesus:

”Mästare, vi såg en som drev ut demoner i ditt namn, och vi försökte hindra honom, eftersom han inte hörde till oss.” Men Jesus sade: ”Hindra honom inte! Ingen som gör underverk i mitt namn kan genast efteråt tala illa om mig.” (Mark 9:38)

Tyvärre fortsätter många kristna att göra samma misstag som Johannes i sin ungdomliga iver: De lägger hinder i vägen för andra som står i livets tjänst men inte tillhör den egna gruppen. Historien skulle sett annorlunda ut, om kristna förkunnare hade känt igen Kristi röst utanför den egna institutionen och inte angripit och fördömt det obekanta och annorlunda.

Jesus Kristus har överallt bröder och systrar som älskar hans röst och följer honom – utan att de för den skull vill, vågar eller kan betrakta sig som kristna. Så som Jesus tillrättavisade Johannes, måste han alltjämt visa sina välmenande men kortsynta lärjungar till rätta: *Hindra inte! Den som inte är mot oss, han är för oss.*

Får från många fållor
känner herdens röst och följer den,
ska till sist förenas i en enda hjord.

När Jesus talar om Guds rike talar han inte om gränser och gränsdragningar. Han använder bilder som handlar om att vara mitt i allt som är. Bilder som: SALT, SURDEG, LJUS, alltså något litet med avgörande betydelse för helheten.

Saltets uppgift är att lösas upp, missta sin fasta form, bli osynligt – och på så sätt absorberas av och påverka den omgivande materien. Ingen kan se eller peka på saltet i gröten men alla känner skillnaden.

Surdegen, jästen, är inte till för sin egen skull utan för brödet – och för dem som brödet ska mätta. Ett litet mått surdeg har stor verkan. Men bara om den löses upp, blandas med degen och får genomsyra det hela.

Ljuset – det finns ingen gränslinje mellan ljus och mörker. Där ett ljus tänds viker mörkret. Ju längre från ljuslågan man kommer desto svagare blir ljuset. Och vid en viss punkt kan man konstatera: Här är det mörkt. Vad är mörker? Mörker är frånvaro av ljus. Ingenting annat. Mörkret har ingen självständig existens, inget eget vara. Det kan inte registreras av något instrument, inte mätas. Mörkret kan inte växa. Om mörkret växer, är det ljuset som avtar.

Mörker är brist på ljus.
När ljuset kommer tar mörkret slut.
Så var inte rädd! Var ljus!

När Jesus fick en fråga om när hans rike skulle komma, svarade han:

Guds rike kommer inte på ett sådant sätt att man kan se det med sina ögon.

Ingen kan säga: Här är det, eller: Där är det. Nej, Guds rike är inom er.

Man kan inte peka ut en samling människor eller byggnader, institutioner, ritualer eller skrifter och säga: Där är Guds rike! Riket kan inte ringas in och avgränsas. Lika litet kan någon säga var Guds rike inte är. Det finns överallt. Mitt ibland oss, inom räckhåll, inom oss.

Vänner kallar jag er, sa Jesus till sina lärjungar och önskar uppenbarligen en jämlik relation till dem. *Den som tror på mig, han ska utföra gärningar som jag, och ännu större.*

Avståndet mellan den förstfödde och de andra barnen är inte så stort som man i allmänhet föreställer sig.

Jesus förkunnar att han fortsätter sin närvaro i världen genom att hans efterföljare och syskon öppnar sig för hans anda och lever i hans anda. Vi är hans kropp, hans ögon och händer.

Potentialen att vara som Gud finns i oss. Vi är kallade att i vår tid och vår miljö – efter de förutsättningar vi har och så gott vi kan – inkarnera den barmhärtighet och frid, den sanning och frihet, som han själv har förkroppsligat.

Vi är Kristi kropp
Andens hus
heliga platser för hans närvaro
här och nu.

Att vara barn av Gud är människans primära och grundläggande identitet, tänker jag. Alla andra identiteter – som rör kön, ålder, yrke, folkslag, religion, parti – har det gemensamt att de är sär-skiljande. Vår identitet som gudabarn är annorlunda – den skiljer oss inte från varann utan förenar. Alla har vi samma gudomliga ursprung, vare sig vi är medvetna om det eller inte. Vi lever som celler i en och samma kropp. Jorden är vår mor, allas vårt hem i kosmos.

Vad vill vi vittna om i ord och handling?

Det i Jesu liv och budskap, som jag uppfattar som maximalt angeläget att i dag vittna om, är **ENHETEN**. Enheten finns redan, en kärlek som sammanhåller allt. Men människorna lever i fruktan för varandra De betraktar de andra lemmarna i den gemensamma kroppen som fiender som ska bekämpas. Vår uppgift som Jesu efterföljare är att se enheten, tro på den och leva den.

Just nu pågår den stora Stockholmsmässan om Mänskliga Rättigheter, MR-dagarna, och idag börjar *Kyrkornas globala vecka* som arrangeras av Sveriges Kristna Råd. I tacksamhet för alla som på olika sätt – i ord och handling – vittnar om enhet och försoning, rättfärdighet och kärlek vill jag avslutningsvis uttala en välsignelse:

Välsignelse
över jorden
vår vackra blå planet
vårt hem i kosmos.

Välsignelse
över all god vilja
alla handlingar
i uppriktighet och kärlek.

Välsignelse
över ljuset
i människornas hjärtan.
Må det växa sig starkt
ta mörkret i famn
föda fred och försoning.